

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
Den Haag

**Ministerie van
Buitenlandse Zaken**

Rijnstraat 8
2515XP Den Haag
Postbus 20061
Netherlands
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2626237

Bijlage(n)
2

Datum 24 maart 2026
Betreft Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026 aan, met als bijlage het non-paper medeondertekend door Nederland over EU GVDB missies en operaties.

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen

Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026

Op maandag 16 maart jl. vond de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Brussel. De minister van Buitenlandse Zaken heeft deelgenomen. Op de agenda van de Raad stonden de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten, het EU-Zuidelijk Nabuurschap en een informeel werkontbijt over een Europese veiligheidsstrategie. Tijdens een lunch heeft de Raad gesproken met de Indiase Minister van Buitenlandse Zaken S. Jaishankar.

Verder wordt uw Kamer middels dit verslag geïnformeerd over het Nederlandse non-paper over EU gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) missies en operaties.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad stond stil bij de Russische agressieoorlog tegen Oekraïne. De Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Sybiha sloot voor het eerste gedeelte van de bijeenkomst aan. De Raad sprak over de implicaties van de escalatie van het conflict in het Midden-Oosten voor Oekraïne. Vrijwel alle lidstaten, inclusief Nederland, toonden zich eensgezind over de noodzaak om onze prioriteiten niet uit het oog te verliezen: de steun aan Oekraïne doorzetten en de druk op Rusland verhogen.

Tijdens de Raad hield een lidstaat vast aan de blokkade van de steunlening voor Oekraïne en gaven twee lidstaten aan niet te kunnen instemmen met het twintigste sanctiepakket. Vrijwel alle overige lidstaten, waaronder Nederland, toonden zich opnieuw ontstemd over deze blokkades en onderstreepten de urgentie om zo snel mogelijk tot een akkoord te komen. Hierbij benadrukte Nederland dat de lening snel geïmplementeerd dient te worden, maar op zichzelf niet voldoende is om Oekraïne sterk te positioneren. Nederland riep andere lidstaten op ook hun bilaterale steun te intensiveren. Nederland benadrukte tevens het belang van betrokkenheid van derde landen bij de implementatie van de lening, om voor Oekraïne mogelijk te maken urgent benodigd militair materieel ook in deze landen te kunnen inkopen. Verschillende lidstaten vroegen aandacht voor voortgang in het toetredingsproces van Oekraïne.

Daarnaast verwelkomde de Raad de aanname van Raadsconclusies over hybride dreigingen en nieuwe *listings* in het licht van Ruslands hybride activiteiten.

Situatie in het Midden-Oosten

De Raad sprak over het conflict in het Midden-Oosten. Hierbij werd onder meer gesproken over samenwerking om gestrandde EU-burgers in de regio te repatriëren. Lidstaten riepen gezamenlijk op tot de-escalatie en bespraken tevens mogelijke EU-inzet om vrije doorvaart in de Straat van Hormuz te waarborgen. Nederland riep in dit kader op tot uitbreiding van EU sanctiebevoegdheden om personen en entiteiten betrokken bij belemmering van vrije doorvaart te kunnen sanctioneren. Veel EU-lidstaten, waaronder Nederland, benadrukte het belang van solidariteit met de Golflanden die nog dagelijks het doelwit zijn van Iraanse aanvallen. Nederland vroeg daarnaast aandacht voor de secundaire effecten van deze crisis op Europese belangen en onderstreepte de noodzaak tot EU-coördinatie in het beschermen van deze belangen. Er is brede steun onder EU-lidstaten om de druk op het Iraanse regime te behouden. Door de Raad werden – mede op voorstel van Nederland – nieuwe sancties aangenomen gericht op personen en entiteiten betrokken bij mensenrechtenschendingen in Iran, evenals Iraanse actoren betrokken bij cyberaanvallen gericht tegen de EU. Daarnaast was er brede steun onder EU-lidstaten voor Europese steun aan het Iraanse maatschappelijk middenveld.

De Raad sprak tevens over de humanitaire situatie in Libanon, waarbij Nederland onderstreepte begrip te hebben voor de legitieme veiligheidszorgen van Israël, maar met oog op de impact van de oorlog tegelijkertijd oproept tot de-escalatie en terugkeer tot resolutie 1701 conform de motie Piri¹. Ook benadrukte Nederland het belang van ontwapening van Hezbollah, zorgen over de humanitaire situatie in Libanon en noodzaak om de Libanese regering en de *Lebanese Armed Forces* te steunen.

De Raad onderstreepte het belang om aandacht te houden voor de situatie in de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, benadrukten het belang om druk op Israël te houden om veilig, ongehinderde, en onvoorwaardelijke humanitaire hulp toe te laten tot de Gazastrook en de INGO-wetgeving terug te draaien. Een brede groep lidstaten, waaronder

¹ Motie Piri 32 623, nr. 369

Nederland, onderstreepte tevens zorgen over de situatie op de Westelijke Jordaanoever, o.a. door het toenemende kolonistengeweld. Nederland riep in dat kader op tot aanname van het derde EU-sanctiepakket tegen gewelddadige kolonisten.

EU-Zuidelijk Nabuurschap

De Raad reflecteerde op het Zuidelijk Nabuurschapsbeleid van de EU en specifiek op de uitwerking van het Actieplan voor de uitvoering van het EU Pact voor het Middellandse Zeegebied (MedPact). Onder het Actieplan worden diverse concrete initiatieven vormgegeven die invulling geven aan de strategische richting van het MedPact. EU Hoge Vertegenwoordiger Kallas verwees naar de aankomende informele Europese Raad van april, waarvoor de inzet is om ook de tien landen uit de Zuidelijke Nabuurschapsregio² uit te nodigen en de eerste concrete initiatieven onder het MedPact aan te kondigen. Daartoe riep Eurocommissaris Šuica op tot bijdragen van EU-lidstaten aan concrete initiatieven. Lidstaten benadrukten daarbij het belang van implementatie en een realistisch ambitieniveau. Nederland ziet het MedPact als een kans om regionale prioriteiten, zoals stabiliteit, veiligheid, migratie en economische samenwerking te bevorderen en de samenwerking met de partners in de Zuidelijk Nabuurschapsregio te versterken.

Informeel werkontbijt over de Europese veiligheidsstrategie

Tijdens een informeel werkontbijt sprak de Raad over de Europese Veiligheidsstrategie. Voorafgaand aan de bespreking deelden Nederland en verschillende andere lidstaten non-papers met elementen die de Europese Veiligheidsstrategie volgens de diverse nationale visies zou moeten bevatten. Tijdens de bespreking werden in lijn met het Nederlandse non-paper³ steun aan Oekraïne, het afbouwen van strategische afhankelijkheden en het aangaan van partnerschappen door meerdere lidstaten gesteund als belangrijke elementen van de Europese Veiligheidsstrategie. De Europese Commissie en EDEO zijn voornemens om de Europese Veiligheidsstrategie in de zomer te publiceren, in nauwe afstemming met de lidstaten.

Lunch met Indiase minister van Buitenlandse Zaken

Op uitnodiging van EU Hoge Vertegenwoordiger Kallas spraken de ministers van Buitenlandse Zaken van de verschillende lidstaten met de Indiase minister van Buitenlandse Zaken S. Jaishankar. De ministers spraken over het verdiepen van de relaties tussen India en de EU, voortbouwend op de EU-India top van 27 januari jl. waarin een nieuwe EU-India strategische agenda, een veiligheids-en-defensiepartnerschap, en een handelsakkoord werden afgesloten. Daarnaast werd van gedachten gewisseld over de situatie in het Midden Oosten en de oorlog in Oekraïne.

Overig

Non-paper EU GVDB missies en operaties

Graag informeer ik uw Kamer middels dit verslag ook over het recente non-paper over EU GVDB missies en -operaties, mede namens Duitsland, Estland, Ierland, Letland, Litouwen, en Nederland. Het non-paper benadrukt de noodzaak om EU GVDB missies en -operaties te versterken en te hervormen tot een efficiënter en effectiever instrument. Daarbij wordt ingezet op realistische en uitvoerbare mandaten met voldoende middelen, met een focus op de directe omgeving van de EU, zodat zij beter aansluiten bij de huidige realiteit en strategische veiligheidsuitdagingen van de EU.

Toezegging aan het lid Ram op het vlak van wapenexportbeleid

Tijdens het Commissiedebat Wapenexportbeleid van 3 september 2025 heeft de voormalig minister van Buitenlandse Zaken toegezegd te bezien hoe de vergunningverlening voor de uitvoer/doorvoer van militaire goederen kan worden versneld en verbeterd.⁴ Het kabinet heeft in het verslag van Raad Buitenlandse Zaken d.d. 15 december 2025⁵ medegedeeld dat uw Kamer in 2026 over de opvolging van deze motie zal worden geïnformeerd.

² Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Marokko, Libanon, Libië, de Palestijnse Gebieden, Syrië en Tunesië.

³ Kamerstuk 22 112, nr. 4294

⁴ TZ202509-032

⁵ Kamerstuk 21501-02, nr. 3313

Naar aanleiding van deze toezegging zijn de procedures van het ministerie van Buitenlandse Zaken op het vlak van wapenexportcontrole tegen het licht gehouden. Het uitgangspunt was het streven naar een proces dat een zorgvuldige toetsing hand in hand laat gaan met een tijdige en soepele afwikkeling van vergunningaanvragen. Dit heeft geresulteerd in de volgende wijzigingen:

- Op basis van een zorgvuldige evaluatie van de verschillende soorten vergunningaanvragen is besloten om bepaalde minder risicovolle transacties op (lager) ambtelijk niveau af te handelen.
- Uitbreiding van het type aanvragen voor uitvoer van militaire goederen naar de Oekraïense strijdkrachten die vanwege hun aard via een versnelde procedure afgehandeld kunnen worden.

Daarmee wordt de behandeling van minst gevoelige transacties versneld en verbeterd waardoor meer capaciteit beschikbaar komt voor een spoedigere behandeling van complexere aanvragen.

Op langere termijn zal de Nederlandse toetreding tot het Verdrag inzake exportcontrole in het defensiedomein (ook wel bekend als het Verdrag van Aken), dat gebaseerd is op het vertrouwen van de verdragspartners in elkaars exportcontroletoets, tot een verlaging van administratieve lasten en kortere doorlooptijden van vergunningaanvragen leiden.

Non-Paper: Need for strategic decisions on CSDP Missions and Operations

European leaders have made a clear commitment to take more responsibility for Europe's own security and to be prepared to act and deal more autonomously with immediate and future challenges. The current security environment constitutes a severe challenge for the European Union. Therefore, it is imperative that the EU and its Member States not only increase deterrence, but also use all instruments of the Common Security and Defence Policy to contribute directly and effectively to our common security.

Military and Civilian CSDP Missions and Operations are a visible, unique and relevant instrument to respond to external threats that present a high risk of spill-over into Europe and to the increasing strategic competition in our neighbourhood. But if Member States want to use the full potential of CSDP Missions for those purposes, we need to be more strategic and more decisive on where to deploy, to what end and when it is time to make adjustments. Resources are inherently limited and we cannot afford to continue engagements that lack impact or do not align with the EU's strategic security objectives. For CSDP Missions and Operations to rise to this challenge, Czechia, Germany, Ireland, Latvia, Lithuania and the Netherlands believe it is essential to realign CSDP Missions and Operations with the EU's strategic security objectives¹, to ensure executable mandates, to recommit capabilities to match our political ambitions in the field of security and defence and to be bolder in adjusting our presence where needed.

Refocus on the EU's strategic security objectives, particularly in its immediate neighbourhood

Major developments in the security landscape should lead to a strategic prioritization of CSDP Missions and Operations. Given the fact that resources are finite, deployment of Missions and Operations should be focused on the EU's strategic security objectives, particularly in its immediate neighbourhood, and address challenges which are a direct threat to the EU. Such prioritization does not exclude other types of 'light footprint' CSDP engagements.

>> Recommendation: Focus CSDP Missions and Operations on strategic security objectives and on the immediate neighbourhood of the EU.

Realism through focused and results-oriented mandates

Intervening in complex conflict zones requires increased realism about the results we can expect from a CSDP Mission or Operation. Therefore, it is important that they have executable mandates, a clear intervention logic and a precise and achievable end state. This also requires a frank assessment of the buy-in and tangible ownership from partner countries.

>> Recommendation: Ensure executable mandates with clear operational objectives and avoid unnecessary broadening of the scope.

Recommit capabilities to match political ambitions

Capability shortages are hampering the effectiveness of several of our CSDP Missions and Operations. Ambitions without the necessary resources to achieve them are meaningless and stronger commitments from all Member States are needed. Given that resources are inherently finite, allocation should be aligned with the EU's strategic security objectives and be focused on those Missions and Operations with the highest impact.

>> Recommendation: Make force sensing a mandatory part of decision-making, including when extending mandates.

Rightsizing by scaling up, scaling down or closing down

If effective mandate implementation is no longer possible and the desired end state does not come

¹ e.g. Strategic Compass, Preparedness Union Strategy, ProtectEU, Defence White Paper.

any closer, Member States should face this sometimes uncomfortable truth by adjusting the Mission or Operation: scaling up, scaling down, or preparing a transition and/or closure. Maintaining a visible EU footprint in a partner country can never be the only basis to maintain a CSDP Mission or Operation. Honest appraisal of progress towards the desired end state in mission reports as well as impact evaluations are important tools to support rightsizing.

>> Recommendation: Member States must be able to take difficult, bold decisions and adjust a Mission or Operation when effective mandate implementation is no longer possible.

Czechia, Germany, Ireland, Latvia, Lithuania and the Netherlands underline the need to strengthen and reshape CSDP Missions and Operations to meet today's realities and security challenges. A renewed commitment to effective CSDP interventions will reinforce the importance of our Missions and Operations as part of the EU's overall ambitions in the field of preparedness, security and defence.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum
19 maart 2026

Onze referentie
BZ2626237

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026

Aanleiding

Het Verslag Raad Buitenlandse Zaken van 16 maart 2026.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord met het verslag voor de Raad Buitenlandse Zaken, met als bijlage het non-paper medeondertekend door Nederland over EU GVDB missies en operaties, en de ondertekening van de aanbiedingsbrieven aan de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer.

Kernpunten

Op maandag 16 maart jl. nam u deel aan de RBZ in Brussel. Hier kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- Russische agressie tegen Oekraïne;
- Situatie in het Midden-Oosten;
- EU-Zuidelijk Nabuurschap.

Daarnaast nam u deel aan het informele werkontbijt over de Europese veiligheidsstrategie en een lunch met de Indiase minister van Buitenlandse Zaken.

Verder gaat het verslag in op een toezegging aan het lid Ram op het vlak van wapenexport.

Toelichting

N.v.t.